

RZEŹNICZY (12) *ai*

e jasne.

sg m N rzeźniczy (3). ◇ [I rzeźniczym.] ◇ *f N* rzeźniczą (2), rzeźnic(a) (1). ◇ *n N* rzeźnicz(e) (2). ◇ *G* rzeźnicz(e)go (3). ◇ *A* rzeźnicz(e) (1). ◇ [pl *N m pers* rzeźniczy. *subst* rzeźniczé. ◇ *G* rzeźniczych, rzeźnicz(e)ch. ◇ *A subst* rzeźnicz(e).]

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVII w.

Przymiotnik od „rzeźnik” ‘rzemieślnik’: związany z pracą rzeźnika i rzemiosłem rzeźniczym; lanionius Mącz, Calep, Cn; lanignus Cn (12) : Lanionius, Rzeźniczy. Mącz 183d; Calep 581a; [Rzeźników poftánowanie w Máýdeburku to záchowuią. Naprzód [...] (marg) Rzeźniczé vftáwy około bicia y przedawania bydła. (-) GroicTyt 154v].

Wyrażenie: »rzemieśło rzeźnicze« = lanigena Mącz [szyk 4:2] (6): Thak yfz kofzdi thowarziífz albo czeladnik Rzemieřła Rzeźniczego, ktory od ynąd przywandruie, ma řie przodkiem listem Cechowim wiwieřcz. ListRzeź w. 24, 2, 50, 54; bo teź ná tych wyřpach Kánaryifkich ieřt wiele Krzeřćijan/ ktore Hiřzpani pokrćili/ y dobrym obyczáiom nauczřli: s kthorymi teź pogáni walczą/ á kiedy ktorego řnich dořtáną/ tedy mu kaźą rzeźnicze rzemieřło robić/ ktore v nich napodleyřze ieřt/ podleyřze niź kátem być. BielKron 449; Mącz 183d.

a. *Używany przez rzeźnika (4) :*

Wyrażenia: »rzeźnicza jatka« [szyk zmienny] (2): Laniena, ein fleiřch banck. Rzeźnicza yátká. Murm 29; BartBydg 79; [Aczkolwiek mieszczanie mają na funduszu wójtowskim swem jatki rzeźnicze i biorzą tego czynszu część niemałą łojowego i pieniężnego na ratusz LustrSand 84, 158, 248].

»rzeźnicza ława« (1): Lanionia mensa, Rzeźnicza ławá álbo pień ná którym bydłetà rozbierayą. Mącz 183d.

»rzeźniczy noź« (1): Clunaculum, Rzeźak/ Rzeźniczy noź. Mącz 58a; [InwMieszcz 1565 nr 123].

»rzeźniczy pień« (1): Mącz 183d cf »rzeźnicza ława«.

[*W przen:*

Wyrażenie: »rzeźniczy szlachtuz« = rzeźnia: czo záiřte nam nierowno lepiey bęďie [gdy umrzemy]/ á niź gdybyřmy mieli pátrzić ná kofćioł gdy řie řtanie rzeźniczym řláchtuřem/ w ktorym bęďą bicz ludzie. FlawHist 131v.]

b. [*Bęďący wlasnořcią rzeźnika: Item wyznał, iź mu kucharka powiadała, iź ten Dwornik u pana Czeczotki z Kielbasą zabili krowę i zjedli ją, a ta się krowa błąkała kilka dni, a była rzeźnicza. KsięgaKrymKraK 1555 nr 16.*]

c. [*Zajmujący się rzeźnictwem: IEřliby Miřtrzowie Rzeźniczy v kogo mięřo záfáli bydła choręgo/ któreby řye nie zdáło być godné ku przedániu/ á zákazáli áby go nie rąbano/ [...] GroicTyt 155.*]

d. [*W funkcji rzeczownika: »rzeźnicze« = opłata skłádana przez chłopów za prawo uboju bydła: po jagnięciu z kaźdej włóki dają [kmiemie], [...] serów po 2, rzeźniczego wszyscy się skłádają na 8 grz. LustrWpol II 234.*]

Cf [NIERZEŹNICZY] (Errata), [RZEŹNICKI]